

**การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและเทคโนโลยี
หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง “กินดี มีสุข” ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
THE DEVELOPMENT LESSON PLAN OF ORIENTED AND
TECHNOLOGY GROUP ABOUT GOOD EATING AND LIVE
HAPPILY PRATHOMSUKSA VI STUDENT**

กุลจิรา รักษนคร*
และคณะ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยมุ่งสู่แบบเรียน (Lesson Study Approach) ซึ่งใช้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “กินดี มีสุข” ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับประถม

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ยูนิทเอฟ 2 กลุ่ม 1 และกลุ่ม 2) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับประถม กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 85 คน (กลุ่มที่ 1 จำนวน 43 คน, กลุ่มที่ 2 จำนวน 42 คน)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและเทคโนโลยี ที่เน้นการบูรณาการเนื้อหาสาระ 6 แผน (2) แบบสะท้อนผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยครูผู้ร่วมวิจัย (3) แบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมิน

ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง “กินดี มีสุข” ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับประถม ประสบความสำเร็จ สร้างความพึงพอใจกับนักเรียนระดับดีมากที่สุด

ครูและนักเรียนได้รับบทบาทหน้าที่ของตนเองในการทำงาน มีความรับผิดชอบ และได้แผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธี Lesson Study Approach โดยครูผู้สอนได้ร่วมกันอภิปราย และปรับแผนการเรียนรู้ ใช้ปัญหาปลายเปิดกับนักเรียน ได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิดที่หลากหลาย และพัฒนากระบวนการกลุ่มที่เน้นความสามัคคีและการทำงานเป็นทีม ปฏิบัติการอภิปราย การนำเสนอผลงานด้วยวิธี Lesson Study Approach 8 ขั้นตอน และเป็นแนวทางที่ช่วยให้ครูได้ทำงานร่วมกัน ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้คิดวิธีการ หรือนำเทคนิคใหม่ๆ มาใช้และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในแต่ละด้านของครู เช่น ความรู้ที่ได้รับ กิจกรรมการสอนของครูมีความน่าสนใจ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและซักถาม ได้คำตอบเป็นที่น่าพอใจ

ABSTRACT

The purposes of this research was to develop Lesson Plan by using Lesson Study Approach with learning activity in Art and Craft and Technology Substance on “Good eating and Live happily” for PrathomSuksa 6 students of the Demonstration School of Khon Kaen University.

The target group of this study was 85 students, Prathomsuksa 6/2 (Group 1, 2) the first group 1 of 43 and group 2 of 42 the Demonstration School of Khon Kaen University, during Semester 1, academic year 2007.

The instrument were 1) 6 lesson plan based on integrate all subjects 2) reflect lesson plan by co-researcher 3) the interview by students 4) the questionnaires by the satisfaction of learning activity.

The finding of oriented and Technology Group about “Good eating live Happily Prathomsuksa 6 Student based on children-centre, shared and exchange the ideas with their classmate and instructors by using Lesson Study Approach which the instructors have discussed and edited lesson plan by using the Lesson Study with students have developed their thinking process skill in many ways and developed group dynamic skill based on unity and team work, practicing and discussing, presentation by using the innovation Lesson Study with Moreover, guiding the instructors to have cooperative working, promoted, supported, used the strategies and new techniques to apply with the students. The students had satisfaction in the activity such as knowledge, interesting in the activity, also having opportunity to share the ideas and ask and answer the questions correctly.

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยมีความเป็นอยู่ที่มีรากฐานความเป็นไทย “เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุขบนพื้นฐานความเป็นไทย” เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของนักเรียนที่ครูควรจัดกระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอนแหล่งการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ กรมวิชาการ(2546) ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและเทคโนโลยีว่าควรให้เหมาะสมให้เนื้อหาเน้นทักษะกระบวนการและให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์ คือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงออก ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองให้มากที่สุดทำงานเป็นหมู่คณะได้ มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายได้เรียนรู้จากสภาพจริงตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญที่ความรู้คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการ

ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา เลือกใช้ข้อมูลข่าวสารมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลพร้อมที่จะก้าวไปสู่สังคมโลกที่เป็นสากลเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณค่า ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับอาหารซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนเรา การเลือกบริโภคอาหารให้ถูกหลักโภชนาการ จะทำให้เราได้รับสารอาหารที่จำเป็นต่อร่างกายครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง

2. ความรู้เกี่ยวกับการเลือกซื้ออาหาร นอกจากจะทำให้ประหยัดและยังถูกหลักโภชนาการอีกด้วย

3. ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหารและปรุงอาหาร ทำให้เราได้รับสารอาหารที่จำเป็นต่อร่างกาย และประกอบอาหารรับประทานเองได้ ซึ่งจะทำให้สะดวกและปลอดภัยต่อสมาชิกในครอบครัวและตนเอง

4. ความรู้เกี่ยวกับมารยาทในการรับประทานอาหาร เป็นสมบัติของผู้ดี ความมีระเบียบ มีกฎเกณฑ์ และความสะอาดเรียบร้อย ทำให้บุคลิกลักษณะของเราดูดีมีสง่าาม

5. ความรู้เกี่ยวกับการเก็บและการถนอมอาหารสดที่มีมากตามฤดูกาลต่างๆ สามารถเก็บไว้รับประทานนานๆ ได้ โดยการถนอมอาหารจะช่วยให้มีอาหารสำรองไว้รับประทานในยามต้องการเป็นการประหยัดและเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ครอบครัวด้วย สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ดังนั้น การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีให้สอดคล้อง กับนโยบายการปฏิรูป การศึกษา โดยเน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ แก่ปัญหาด้วยตัวตนเอง รู้จักการทำงานเป็นกลุ่มมีความรับผิดชอบ และพัฒนาการเรียนรู้ ได้ลงมือปฏิบัติโดยสรุปเนื้อหาความรู้ในรูปแบบแผนภูมิเนื้อหาภาคเรียนที่ 1 ทุกเนื้อหาควรศึกษาทั้งนั้น แต่ขอหยิบเอาอาหารการกินก่อนเพราะอาหารเป็นปัญหาใหญ่ ในเรื่องสุขภาพของมนุษย์การเจ็บไข้ได้ป่วย ทำให้ชีวิตไม่มีความสุข ถ้าร่างกายเราแข็งแรง ก็จะทำให้เราต่อสู้ชีวิตในทุกๆ ด้านได้ เช่นการทำงานดี เจริญรุ่งเรือง งานดีเงินดี “ชีวิตเป็นสุข” แต่ก็เป็นการยากที่จะปลูกฝังเรื่องการกินให้ทั่วถึงทุกคนและทั้งประเทศ จำเป็นต้องปลูกฝังกับเด็กนักเรียนเพื่ออนาคตต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระคณะผู้วิจัยได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ ในกลุ่มสาระ เพื่อให้นักเรียนได้คิดได้ปฏิบัติ ได้แก้ปัญหาได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง และผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยมีครูผู้สอนเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยด้วยวิธี Lesson Study Approach ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนต่อไปและนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธี LESSON STUDY APPROACH ที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เรื่อง “กินดีมีสุข” ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับประถม

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง “กินดีมีสุข”

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยุทธเทพ 2 กลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับประถม ปีการศึกษา 2550 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 85 คน (กลุ่ม 1 จำนวน 43 คน, กลุ่ม 2 จำนวน 42 คน)

2. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้คือหน่วยการเรียนรู้เรื่อง “กินดีมีสุข” จำนวน 6 แผน

3. ระยะเวลาในการทำวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ปฏิบัติการใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ใช้เวลาในการทดลองระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน 2550

4. สถานที่ทำการวิจัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ยุทธเทพ 2 กลุ่ม 1, 2) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับประถม

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. แผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยใช้เทคนิคการจัดการที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกันในเรื่องเนื้อหาต่างๆ เช่น การประกอบอาหาร การเลือกซื้ออาหาร มารยาทในการรับประทานอาหาร เป็นต้น

2. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธี LESSON STUDY APPROACH หมายถึง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยมีขั้นตอนในการพัฒนา 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 : กำหนดปัญหา (Defining the Problem) เป็นขั้นตอนที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหา การกำหนดปัญหานั้นนำไปสู่การสนใจ และการกำหนดกรอบในการทำงานของกลุ่มครู ปัญหาที่ได้มาจากการสังเกตการณ์การสอนในห้องเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

ขั้นที่ 2 : ขั้นระดมความคิดและวางแผน (Planning the Lesson) ครูผู้สอนประชุมปรึกษารวบรวม เพื่อวางแผนบทเรียน เป้าหมายของการวางแผนบทเรียน เขียนแผนการเรียนรู้ เพื่อรับการสะท้อนผลจากครูผู้สอน ในระดับเดียวกัน และได้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อเป็นประโยชน์ ในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 : ขั้นทดลองใช้ (Teaching the Lesson) ครูผู้ทำการสอนทำแผนไปทดลองใช้ในห้องเรียน สมาชิกที่เหลือในกลุ่มจะเป็นผู้สังเกตการสอนในห้องเรียน และบันทึกข้อมูลข้อสังเกตต่าง ๆ เพื่อเห็นข้อมูลในการนำ สะท้อนผล แผนการจัดการเรียนรู้ในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 4 : ขั้นสะท้อนผลบทเรียน (Evaluating the Lesson and Reflecting on its Effect) หลังจากการ ล้มเหลว กลุ่มครูผู้สอนจะประเมินและสะท้อนผลบทเรียน โดยเน้นประเมินในเรื่องรูปแบบการจัดกิจกรรมว่า บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรค อะไรบ้าง

ขั้นที่ 5 : ขั้นปรับปรุงบทเรียน (Revising The Lesson) เป็นขั้นปรับปรุงบทเรียนของกลุ่มครู การปรับปรุงบทเรียนจะอยู่บนข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และการสะท้อนผลบทเรียน ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการปรับ สือการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนปัญหาที่ เสนอในบทเรียน คำถามที่ถามในแต่ละขั้นตอนหรืออื่นๆ มีบ่อยครั้งที่การปรับปรุงบทเรียนเกิดจากความเข้าใจผิด ของนักเรียน ซึ่งได้หลักฐานในขณะที่ดำเนินกิจกรรม การเรียนรู้

ขั้นที่ 6 : ขั้นสอนบทเรียนที่ได้รับการ ปรับปรุงแล้ว (Teaching the Revise Lesson) หลังจาก ปรับปรุงแผนการสอนแล้ว แผนการสอนจะถูกนำไปสอน ในห้องเรียนใหม่อีกครั้ง ซึ่งอาจจะให้ครูคนเดิมหรืออาจ เปลี่ยนครูผู้สอน ได้เป็นสมาชิกในกลุ่ม แต่การสอนใน ครั้งนี้ครูทั้งหมดในโรงเรียนจะถูกเชิญให้มาร่วมสังเกต การสอน

ขั้นที่ 7 : ขั้นประเมินผลและสะท้อนผล โดยรวม (Evaluating and Reflecting) การประเมินผล และสะท้อนผลในครั้งนี้สมาชิกจะเป็นครูทั้งหมด ในโรงเรียน และอาจมีผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาร่วม สะท้อนผล ด้วยการสะท้อนผลบทเรียนจะเน้นที่บทเรียน

มีผลต่อการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าบทเรียน และขณะเดียวกันยังเปิดโอกาสให้มีการสะท้อนผลใน ประเด็นปัญหาทั่วไปอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ บทเรียนทั้งในด้านทฤษฎี หลักการที่รับรองการออกแบบ บทเรียนดังกล่าว รวมไปถึงการได้รู้อะไรในด้านการเรียน การสอนโดยทั่วไป จากการวางแผนบทเรียนและการนำ บทเรียนไปสู่การปฏิบัติจริงในห้องเรียน

ขั้นที่ 8 : ขั้นแลกเปลี่ยนผลของการศึกษา (Sharing the Results) แม้การศึกษาจะเป็นการ ศึกษา เฉพาะกรณีเพียงบทเดียว แต่เนื่องจากหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ของญี่ปุ่น จะมีลักษณะที่คล้ายกับทั่วประเทศ ข้อค้นพบ หรือผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์สำหรับครูทั่วประเทศ ที่สอนในรายวิชาและระดับเดียวกัน ดังนั้นจึงมีการ สนับสนุนให้มีการเผยแพร่ผลการศึกษาทั้งด้านการเขียน เป็นเอกสารเผยแพร่หรือนำเสนอต่อที่ประชุมสัมมนา ระดับประเทศหรือระดับจังหวัดซึ่งมีประจำทุกปี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปฏิบัติ การ (Action Research) กับหลักการของ Lesson Study Approach

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย กระบวนการ Lesson Study Approach โดยมีขั้นตอนใน การดำเนินการดังนี้

1. ประชุมคณะครูผู้สอนเพื่อกำหนดและศึกษา ปัญหาที่พบในการเรียนการสอน
2. คณะครูผู้สอนร่วมกันสร้างแผนการจัดการ เรียนรู้ในรายวิชาที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ยูนิต F) ได้จำนวน 6 แผน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยี
3. สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสะท้อนผลการใช้ แผนการจัดการเรียนรู้และแบบบันทึกความคิดเห็นต่อ การจัดการเรียนรู้
4. ครูผู้สอนดำเนินการสอนตามแผนการจัด การเรียนรู้ที่ร่วมกันสร้างขึ้น โดยครูผู้ร่วมวิจัยเป็นผู้สังเกต

การจัดกิจกรรม พร้อมบันทึกการสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนแต่ละครั้งที่สังเกต

5. ครูผู้สอนและครูผู้ร่วมวิจัย ร่วมกันสะท้อนผลการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งแล้วนำไปปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรม รวมทั้งนำความคิดเห็นของนักเรียนในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบการปรับแผนการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป

6. นำข้อมูลมาพัฒนาและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพครบทั้ง 6 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีครูในโรงเรียนสนใจมาร่วมสังเกตการณ์ด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง “กินดี มีสุข” จำนวน 6 แผน

2. แบบสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูผู้สอน

3. แบบสะท้อนผล การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยครูผู้ร่วมวิจัยเป็นผู้สังเกต

4. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ระหว่างดำเนินการในการปฏิบัติการวิจัยและหลังจากสิ้นสุดการปฏิบัติการ ซึ่งได้มาจากการสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบ นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงคุณภาพดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้ข้อมูลจากแบบบันทึกสังเกตพฤติกรรมการสอนและการเรียน แบบบันทึกประสบการณ์สอน การสังเกต การสัมภาษณ์ และการตรวจแบบฝึกหัดที่ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อประเมินและตรวจแบบฝึกหัดที่ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อประเมินสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ว่ามีข้อบกพร่อง มีปัญหาหรือมีอุปสรรคอย่างไร แล้วหาแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงเพื่อพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง “กินดี มีสุข” และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ผลการดำเนินการที่ได้คือ

1. ผลของการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ได้ส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนให้เกิดทักษะกระบวนการคิด การทำงานกลุ่ม พัฒนาทักษะในการอภิปราย การเป็นผู้ฟัง ผู้ตามที่ดีและเป็นการเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จากการวิจัยด้วยวิธี Lesson Study Approach เป็นลักษณะสำคัญในการจัดกิจกรรมเพื่อร่วมกันพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ สร้างสรรค์นวัตกรรม ทดลองใช้แผนดังกล่าวในห้องเรียนจริงมีการปรับปรุงแผนร่วมกัน โดยการแลกเปลี่ยนความรู้และปัญหาในห้องเรียนร่วมกับครูคนอื่น และการใช้กลุ่มครูรับรู้เป้าหมายของการสอนร่วมกัน การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ อย่างค่อยเป็นค่อยไป เป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเน้นการเปลี่ยนแปลงนักเรียนเป็นสำคัญ

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ เช่น แผนการจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา ด้านนักเรียนมีโอกาสทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกและคิดอย่างหลากหลาย กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย ครูใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย กิจกรรมการเรียนรู้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นการนำเนื้อหา มาจัดการเรียนการสอนผสมผสานบูรณาการที่หลากหลาย

และกิจกรรมที่น่าสนใจในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง “กินดี มีสุข” จำนวน 6 แผนด้วยกัน โดย

แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง หลักการบริโภคอาหารและเครื่องดื่ม

กิจกรรมแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง หลักการบริโภคอาหารและเครื่องดื่ม ใช้กิจกรรมปัญหาปลายเปิดในเรื่อง อาหารหลัก 5 หมู่ ปรับแผนเป็นโดยให้นักเรียนคนละห้องเล่นเกมและใช้คำตอบปลายเปิด พบว่านักเรียนกลุ่มตอบกันอย่างสนุกสนานและถูกต้อง และสนใจดีมากในแต่ละหมู่ โดยมี หมู่ 1 โปรตีน หมู่ 2 คาร์โบไฮเดรต หมู่ 3 เกสโตร หมู่ 4 วิตามิน หมู่ 5 โซเดียม ทุกหมู่ให้คุณค่าทางโภชนาการสูง ช่วยปรับความสมดุลของร่างกายให้ร่างกายอบอุ่น แข็งแรง ครูให้นักเรียนตอบคำถามและกิจกรรมหลากหลายชนิด บางกลุ่มมีการกำหนดบทบาทของความเป็นผู้นำ ผู้ตาม ได้ดีมาก โดยมีประธานและเลขานุการกลุ่ม จากการทำงานกลุ่ม มีการนำเสนอหน้าชั้น การอภิปรายกลุ่มชัดเจนมาก สมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นและนักเรียนบางคนทำหน้าที่เป็นเลขานุการ บันทึกผลการอภิปรายประกอบสื่อและสรุปออกมาเป็นที่พอใจของครูมาก ทั้งครูผู้สอนและผู้สังเกตการสอน โดยนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและมีนักเรียนบางคนขัดแย้งแต่ก็ตกลงกันได้ด้วยดี เข้าใจกันจากการวิพากษ์วิจารณ์เพิ่มเติมในชั้นเรียน

แผนที่ 2 เรื่อง หลักการเลือกซื้ออาหาร

ก่อนทำการสอนและก่อนทดลองได้มีการประชุมกลุ่มครูผู้สอนร่วมกัน เพื่อร่วมช่วยในการปรับปรุงแผนการสอนเพื่อกิจกรรมการสอนให้มีการใช้คำถามที่กว้างและหลากหลายให้นักเรียนได้กระตุ้นความคิดและร่วมกันช่วยเหลือกันได้ดี เพราะในหัวข้อนี้เป็นเรื่องที่มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันมนุษย์เราต้องดูแลสุขภาพของตนเอง

โดยกิจกรรมครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพราะเรื่องนี้นักเรียนควรจะมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการเลือกซื้ออาหารในชีวิตประจำวัน เพื่อความเข้าใจแน่ชัดในบทเรียน และเกิดความรู้เก่ามากขึ้นเพียงใด โดยเป็นคำถามปลายเปิด

ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการเลือกซื้ออาหารว่าต้องคำนึงถึงสิ่งใดและมีวิธีการเลือกซื้ออย่างไร โดยมีสื่อประกอบการสอนทั้งรูปภาพ

และบัตรคำ ชื่ออาหารต่างๆ พร้อมพูดคุยถึงคุณภาพคุณค่าของอาหารที่ดี มีประโยชน์ต่อร่างกายอย่างไร และมีข้อดีและข้อเสียอย่างไร ในการเลือกซื้ออาหารสดอาหารแห้ง นักเรียนช่วยกันสรุปและเริ่มมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น จากนั้นได้มีตัวอย่างของจริงมาให้นักเรียนดูและฝึกปฏิบัติจริงในการเลือกซื้อ มีการตอบคำถาม และวิพากษ์วิจารณ์และวิเคราะห์ ออกมาหลากหลายความคิดจะสังเกตได้ว่านักเรียนมีความคิดและทักษะที่หลากหลายและมีหลักการรับประทานอาหารได้อย่างดียิ่งขึ้น ประกอบกับเข้าใจถึงคุณค่าอาหารเป็นอย่างดี จากการถามตอบและฝึกปฏิบัติและนำเสนอหน้าชั้น นักเรียนได้รับรางวัลสำหรับตน ผลจากการตอบคำถามได้ถูกต้อง

ครูและนักเรียนสรุปร่วมกันและให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดผลการตรวจแบบฝึกหัด นักเรียนทำได้เพิ่มมากขึ้น 90 % ของนักเรียนทั้งหมด

แผนที่ 3 เรื่อง มารยาทในการรับประทานอาหาร

กิจกรรมการเรียนรู้ ครูอธิบายถึงมารยาทต่างๆ ที่ใช้บนโต๊ะอาหารที่ควรปฏิบัติเป็นอย่างดี นักเรียนซักถามเป็นคำถามปลายเปิด ทั้งครูและนักเรียนพูดคุยกันด้วยเหตุผลและหลากหลายความคิด ประกอบกับเหตุการณ์จริงที่ทุกคนมีในชีวิตประจำวันเช่นกัน โดยแบ่งกลุ่มให้จัดโต๊ะอาหารออกเป็น 6 กลุ่ม นักเรียนสนใจดีมากสนุกสนาน บางกลุ่มคุยกันบ้าง

นักเรียนได้ฝึกสาธิตการจัดโต๊ะรับประทานอาหารจริงและรับประทานอาหารด้วยมารยาทที่ดี นักเรียนสนใจดีมาก

จากการประเมินของครูผู้สังเกตการสอน และครูผู้สอนมีความเห็นตรงกันว่า นักเรียนให้ความสนใจมาก นักเรียนได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการรับประทานอาหารและกล้าแสดงออกในเรื่องความคิดเห็นเสนอแนะ นักเรียนได้รับความรู้มีประโยชน์สนุกสนานและพัฒนาความคิดได้ดีและเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย บางคนเห็นว่าเกิดความสามัคคีในการทำงานกลุ่ม มีบทบาทหน้าที่ เช่น ผู้นำ ผู้ตาม มีเวลาน้อยไปทำให้ทำงานไม่ทันเวลา และบางกลุ่มเสียงดังครูผู้สังเกตเสนอแนะว่านักเรียนต้องไม่ให้นักเรียนว่างมีโอกาสนั่งให้คุยกันและกิจกรรมที่หลากหลายและคุณครูคอยเตือนก็ดีขึ้นตั้งใจมากยิ่งขึ้น

แผนที่ 4 เรื่อง การประกอบอาหารและปรุงอาหาร

กิจกรรมเน้นการปฏิบัติจริง เป็นการปรุงอาหาร และสงวนคุณค่าทางโภชนาการ ตลอดจนการเก็บล้าง ทำความสะอาดบริเวณและวัสดุอุปกรณ์ในการทำ โดยได้รับปรุงห้องปฏิบัติการใหม่ แล้วให้นักเรียนกลุ่มนี้ได้ฝึกจริง ทำจริงและรับประทานอาหารจริงอย่างมีมารยาทตามหลักการโภชนาการ

กิจกรรมการเรียนรู้ ครูยกตัวอย่างเกี่ยวกับชื่ออาหารที่นักเรียนปฏิบัติ เช่น ข้าวผัดหมู หมูผัดกระเพรา ผัดผักรวม ผัดกระเพราไก่ และอื่นๆ จากนั้นนักเรียนมาเลือกกระบวนการที่จะปฏิบัติในครั้งต่อไป การทำอาหารให้สุกนั้นมีหลายวิธี เช่น การต้ม การปิ้ง การตุ๋น การทอด การอบ เป็นต้น และครูได้อธิบายถึงการประกอบอาหาร และขั้นตอน การวางแผนการทำงาน ตลอดจนการจัดเก็บ การทำความสะอาด โดยกระบวนการต่างๆ และให้นักเรียนเข้ากลุ่มวางแผนการทำงาน ปรึกษาหารือกันถึงกระบวนการทำงาน ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะต่อไป และแบ่งงานกันทำตามที่อาจารย์เสนอแนะให้

จากนั้นในสัปดาห์ต่อไปเป็นการลงมือปฏิบัติการประกอบอาหารจริง รับประทานอาหารอย่างมีมารยาท และก็เป็นไปตามแผนที่วางไว้อย่างดี ก็มีบ้างที่เล่นกันคุยกันและไม่เข้ากลุ่มช่วยเพื่อน คุณครูได้ตักเตือนไปบ้าง สรุปดีกว่ากลุ่มเดิมมากขึ้น

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและเพิ่มเติมข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะในการสอนที่ต้องดูหลังจากครูได้สังเกตแล้วดีขึ้น เช่นการเก็บวัสดุ - อุปกรณ์ เรียบร้อยขึ้นมาก

แผนที่ 5 เรื่อง การเก็บและการถนอมอาหาร

กิจกรรมคุณครูได้นำผลงานของกลุ่มเดิมมาให้ดูและพูดคุยกับนักเรียนถึงข้อปรับปรุง ขั้นตอนเสนอแนะวิธีการ แต่ก่อนอื่นครูบอกนักเรียนว่าที่สำคัญที่สุดคือความสะอาด และการจัดเก็บให้เรียบร้อยต้องมาก่อน ครูอธิบายถึงวิธีการถนอมอาหารที่ถูกวิธี เช่น การตากแห้ง การหมักดอง การกวน การเชื่อม การแช่แข็ง และอื่นๆ

ครูนำเข้าสู่บทเรียน ด้วยภาพและสไลด์รูปภาพ การถนอมอาหาร รูปแบบต่างๆ และศึกษาสนทนากล้องเรื่อง

การถนอมอาหารกับนักเรียน นักเรียนสนใจกระตือรือร้นมาก โดยนักเรียนได้ปฏิบัติจริงไปตามแผนที่วางไว้โดยครูนำผลงานของกลุ่มเดิม คือ ถนอมมะนาวดอง ขิงดอง กล้วยตาก ไข่เค็ม เป็นต้น พร้อมอธิบายวิธีทำ หลักการต่างๆ ที่สำคัญต้องรักษาความสะอาดภาชนะให้ดีที่สุด

จากนั้นนักเรียนแบ่งกลุ่มศึกษาค้นคว้า จากของบัตริยกรรมที่คุณครูเตรียมให้ มี กลุ่มที่ 1 อาหารที่มีมากตามฤดูกาลและมีมากในท้องถิ่น กลุ่มที่ 2 การเลือกเนื้อสัตว์ ผักและผลไม้ สำหรับนำมาถนอมอาหาร กลุ่มที่ 3 การเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ในการถนอมอาหาร กลุ่มที่ 4 วิธีการและขั้นตอน ในการถนอมอาหาร และการเก็บรักษาอาหารที่ถนอมแล้ว นักเรียนตั้งใจดีมาก มีการเข้ากลุ่มปรึกษาหารือกัน แบ่งงานกันทำ โดยมีผู้นำผู้ตามในกลุ่ม นักเรียนสนใจมาก จากนั้นครูให้นักเรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นที่ละกลุ่ม บางครั้งเตรียมมาพร้อมมาก นำวัสดุของจริงมาประกอบการบรรยาย ซึ่งนักเรียนนำเสนอถึงเรื่อง การปฏิบัติ การเตรียมภาชนะ กระบวนการแสดง ทั้งการบรรจุห่อ โดยมีรูปภาพมาให้ดูเห็นชัดมาก จากนั้นร่วมกันสรุปเพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติต่อไปในสัปดาห์หน้า

แผนที่ 6 เรื่อง การถนอมอาหาร

การเก็บและการถนอมอาหาร ในแผนนี้เน้นการปฏิบัติจริง โดยมีการกวน การตากแห้ง การหมักดอง การเชื่อม การฉาบ เป็นต้น ตลอดจนการบรรจุอาหารที่ถนอมแล้วใส่ภาชนะที่สะอาด

ในการปฏิบัติครูได้ให้นักเรียนจับสลากชื่อแบ่งเป็น 4 กลุ่ม มี 1. การตากแห้ง (หมูแดดเดียว) 2. มะนาวดอง 3. การทำไข่เค็ม 4. การฉาบกล้วย นักเรียนจับสลากได้เรียบร้อยแล้วเตรียมลงมือปฏิบัติจริง

ครูผู้ช่วยวิจัยร่วมสังเกต สนุกสนานไปกับนักเรียนช่วยนักเรียนทำกิจกรรมไปด้วยเสนอแนะไปด้วย

จากนั้นหลังจากปฏิบัติจริงทุกคนก็เตรียมบรรจุห่อไข่เค็มจะรอประมาณ 2 สัปดาห์ จึงจะนำไปต้มและรับประทานได้ รวมทั้งมะนาวดองส่วนหมูแดดเดียวและกล้วยฉาบก็จะรับประทานได้มีการบรรจุห่อที่สวยงาม คุณครูแนะนำให้นักเรียนไปจำหน่ายก็เป็นการฝึกการขาย อีกชนิดหนึ่ง คุณครูในโรงเรียนสนับสนุนมากช่วยซื้อกัน และบอกให้นักเรียนนำมาอีกหลายๆ เพราะอร่อยมาก สวยและสะอาดด้วย

สุดท้าย ทุกกลุ่มช่วยกันทำความสะอาดสถานที่
เครื่องมือ เครื่องใช้ เก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย นักเรียนช่วย
งานกันดีมากและได้รับคำชมเชยจากคุณครู ผู้สังเกตและ
ครูคนอื่นๆ ที่ร่วมซื้อสินค้านักเรียน คุณครูผู้สอนก็พอใจ

ในผลงานนักเรียน และบอกนักเรียนให้นำความรู้ที่ได้รับ
ไปปฏิบัติต่อบ้านตามความเหมาะสมในชีวิตประจำวัน
โอกาสต่อไป

ตารางแสดงความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach) ของกลุ่มสาระ
การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการ	ระดับความเหมาะสม					ข้อควร ปรับปรุง
	5	4	3	2	1	
1. กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา วิชา	72.09	23.26	4.65	-	-	
2. นักเรียนมีโอกาสทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้	60.47	32.56	6.98	-	-	
3. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์เพื่อส่งเสริมให้ นักเรียนได้แสดงออกและคิดอย่างหลากหลาย	88.37	11.63	-	-	-	
4. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดง ความคิดเห็นอย่างหลากหลาย	83.72	16.28	-	-	-	
5. ครูใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย	93.02	6.98	-	-	-	
6. กิจกรรมการเรียนรู้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	69.77	23.26	9.98	-	-	
7. เวลาที่ใช้ในกิจกรรม	90.70	9.73	-	-	-	
8. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการ สอน	83.72	16.28	-	-	-	

5 หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง น้อย

1 หมายถึง น้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาวิจัยโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี Lesson Study Approach ในระดับชั้น และเนื้อหาอื่นๆให้มากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาติดตามผลความสามารถทางการเรียนรู้ของผู้เรียนและทุกระดับชั้น

3. ควรมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง มีการยืดหยุ่นเวลาเรียนได้ตามสถานการณ์ มีการเชื่อมโยงสาระสำคัญหรือความคิดรวบยอดต่างๆ อย่างมีความหมาย รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้คิดวิธีการหรือนำเทคนิคใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน และปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ (2545), เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- โกวิท ประวาลพุกษ์และคณะ (2547) . การงานอาชีพและเทคโนโลยี ป.6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ และคณะ (2547). เอกสารประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้านแนวทางของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ 2542. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธี Lesson Study Approach. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ และคณะ (2538). เอกสารประชุมวิจัยเชิงปฏิบัติการโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แนวของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ 2542 ด้วยวิธี Lesson Study Approach. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ลัดดา ศิลาน้อย และคณะ,(2547). เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ 2542 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รูปแบบ Lesson Study Approach. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุพร ชัยเดชสุริยะและคณะ (2547). ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี. ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6. โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประถม. กรุงเทพฯ: อังคณา ตุงกสมิต และคณะ (ม.ป.ท.). การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยแหล่งความรู้ชุมชน วิชาการสอนกฎหมาย ในโรงเรียน (รายงานวิจัย). ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เอกรินทร์ สีมหาศาลและคณะ (2548) . แม่บทมาตรฐาน ช่วงชั้นที่ 2 การงานอาชีพและเทคโนโลยี ป.6. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด,
- Noda, N. 1983. study of open-approach Strctegy in school Mathematics teaching. Tokyo : Touyoukan.